

POGLAVLJE 13: RIBARSTVO

Acquis EU koji se odnosi na ribarstvo čine propisi koji ne zahtijevaju preuzimanje u nacionalno zakonodavstvo ali zahtijevaju uvođenje mjera za pripremu administracije i poslovnih subjekata za učešće u Zajedničkoj politici ribarstva (ZPR). Obim, ciljevi i načela ZPR-a su utvrđeni osnovnom Uredbom o Zajedničkoj politici ribarstva (Uredba Evropskog parlamenta i Vijeća (EU) br. 1380/2013). ZPR propisuje pravila za očuvanje morskih bioloških resursa, ograničenje uticaja ribarstva na životnu sredinu i uslove za pristup vodama i resursima. Također obuhvata i zajedničku organizaciju tržišta za ribarske i proizvode akvakulture, strukturnu politiku sa njenim fondom (Evropski fond za pomorstvo i ribarstvo), posebna pravila za upravljanje kapacitetima ribarske flote, pravila za kontrolu aktivnosti ribarstva i provođenje tih pravila. ZPR promovira mjere koje se zasnivaju na provjerenim naučnim savjetima i predstavlja okvir za prikupljanje, upravljanje i upotrebu relevantnih podataka. Posebne mjere upravljanja za održivo iskorištavanje ribljeg fonda u Mediteranskom moru su utvrđene Uredbom (EZ) 1967/2006 (Mediteranska uredba), dok su posebne mjere za ribarski fond i ribarstvo utvrđene u djelokrugu relevantnih regionalnih organizacija za upravljanje ribarstvom, tj. GFCM-a¹⁷ i ICCAT-a¹⁸. Posebna pravila se primjenjuju za upravljanje nekim vrstama ribarskog fonda, kao što je evropska jegulja (Uredba EZ br.1100/2007). Što se tiče **upravljanja resursima i ribarskom flotom**, *acquis* EU sadrži precizna pravila za usklađivanje kapaciteta za ribolov kako bi se obezbijedila ravnoteža između flota i zaliha ribe, kao i mjerenje snage motora i tonaže plovila. Od država članica se zahtjeva da prikupljaju i ažuriraju podatke vezane za ribarski kapacitet za poseban registar ribarske flote, u skladu sa Uredbom Komisije (EZ) br. 26/2004. Za inspekcije i kontrole su uglavnom nadležne države članice koje moraju osigurati administrativni kapacitet za učinkovito provođenje, u skladu sa pravnim okvirom EU uspostavljenim Uredbom Vijeća (EZ) br. 1224/2009 kojom se između ostalog određuju detaljna pravila za registraciju i izvještavanje o ulovu, te za rad sistema za praćenje plovila zasnovanog na satelitskoj tehnologiji. Uredba (EU) br. 508/2014 propisuje odredbe za Evropski fond za pomorstvo i ribarstvo (EMFF) o finansijskoj podršci za provođenje Zajedničke politike ribarstva, relevantnim mjerama koje se odnose na pravo mora, o održivom razvoju oblasti ribarstva i akvakulture i o slatkovodnom ribolovu, te o mjerama u okviru integrisane pomorske politike. Da bi pristupile EMFF-u, države članice EU moraju da usvoje strateški dokument i Operativni program (OP), Države članice također moraju da posjeduju potrebno administrativno rukovodstvo i kontrolne kapacitete, kako bi obezbijedile pravilnu i efikasnu primjenu OP. *Acquis* koji se odnosi na **tržišnu politiku** je definisan Uredbom (EU) br. 1379/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća i propisuje pravila o profesionalnim organizacijama, zajedničkim tržišnim standardima, informacijama za potrošače, pravilima konkurencije i informacijama o tržištu. Pored opštih pravila za **državnu pomoć**, *acquis* sadrži i posebna pravila o državnoj pomoći koja se odnose na sektor ribarstva i akvakulture. EU ima isključivu nadležnost u oblasti očuvanja morskih bioloških resursa, i zbog toga je jedna od ugovornih strana brojnih **međunarodnih ugovora** i članica brojnih organizacija. Prije pristupanja potrebno je usvojiti ili poništiti postojeće ugovore i konvencije o ribarstvu sa trećim zemljama ili međunarodnim

¹⁷ Uredba (EU) br. 2015/2102 Evropskog parlamenta i Vijeća od 28. oktobra 2015. o izmjeni Uredbe (EU) br. 1343/2011 o određenim odredbama za ribolov u području Sporazuma o GFCM-u (Opšta komisija za ribarstvo za Mediteran) (Sl.gl. L 308, 25.11.2015, str. 1).

¹⁸ Uredba (EU) br. 2016/1627 Evropskog parlamenta i Vijeća od 14. septembra 2016. o višegodišnjem planu oporavka plavoperajne tune u istočnom Atlantiku i Sredozemnom moru te o stavljanju van snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 302/2009.

organizacijama.

I. OPŠTE INFORMACIJE

A. Zakonodavstvo u oblasti ribarstva

1. Opišite glavne elemente zakonodavstva Bosne i Hercegovine koje se odnosi na ribarstvo. Kako se definiše raspodjela nadležnosti između različitih nivoa vlasti u ovoj oblasti politike?

B. Administrativna struktura

2. Prikažite organizacionu šemu koja opisuje organizaciju uprave i inspekcije u oblasti ribarstva. Opišite odnose između ovih tijela i njihovu hijerarhiju u sistemu.
3. Postoje li kratkoročni i srednjoročni planovi za formiranje novih tijela ili neku drugu promjenu organizacione strukture?
4. Opišite proces donošenja odluka i način na koji se delegiraju nadležnosti.
5. Opišite protok informacija između nadležnih tijela. Postoje li slučajevi kada razmjena informacija ne funkcioniše kako treba? Koje se mjere preduzimaju da se ovi nedostaci otklone?
6. Opišite postojeće organe javne uprave za tržišnu politiku (naročito u pogledu kontrole sprovođenja standarda zajedničkog tržišta, u lukama i veleprodaji, i informisanja potrošača; kontrole količina koje se povlače sa tržišta; prikupljanja informacija o tržištu u NUTS regionima; prikupljanja i prenosa podataka koji se odnose na režim odnosa cijena; primjene uslova priznavanja za organizacije proizvođača).
7. Postoji li posebna strukturalna politika za ribarstvo? Ako postoji, dostavite informacije o nadležnom organu uz kratak opis postupaka.
8. Postoje li neki planovi za usmjeravanje buduće strukturne pomoći u sektor ribarstva? Ako postoje, pružite detaljniji opis.

C. Ekonomski podaci

9. Opišite razvoj u količini ulova, vrijednost prve prodaje i vrijednost izvoza u oblasti ribarstva (ulov, obrada, stavljanje na tržište i uslužne djelatnosti), uključujući i akvakulturu, tokom prethodnih godina.
10. Opišite razvoj u ukupnom zapošljavanju u oblasti ribarstva, uključujući i akvakulturu, tokom prethodnih godina.

II. UPRAVLJANJE RESURSIMA I RIBARSKOM FLOTOM

A. Ribarska flota

11. Koje su glavne oblasti ribarstva u Bosni i Hercegovini i kako su geografski raspoređene?
12. Gdje su smještena ribarska plovila i koje su njihove oblasti rada? Koju vrstu opreme koriste? Od koliko ribarskih plovila se sastoji ribarska flota?
13. Postoji li definicija profesionalnih ribarskih plovila?

B. Registar flote

14. Da li Bosna i Hercegovina ima registar flote? Ukoliko ima, opišite administrativnu strukturu registra flote i navedite njegov status.
15. Kakav je sastav ribarske flote na osnovu sljedećih kategorija dužine plovila: 0-6 / 6-12 / 12-15 / 15-24 mt, itd.?
16. Ako postoji registar flote, koje od sljedećih karakteristika se unose za svako plovilo?
  - a) informacije o vlasništvu;
  - b) tonaža, snaga motora;
  - c) dužina preko svega (LOA);
  - d) korištena/dozvoljena oprema za ribolov;
  - e) ostalo (naznačite)

C. Dozvole za ribolov

17. Kako je organizovano izdavanje dozvola za ribolov?
18. Kakav je mehanizam oduzimanja dozvola kada predviđeni uslovi nisu ispunjeni?
19. Da li Bosna i Hercegovina primjenjuje posebna pravila za rekreativni ribarstvo?
20. Postoji li pravna razlika između profesionalnih ribara i sportskih ribolovaca?

D. Ulov i istovar

21. Prikažite statističke podatke za ulove i istovare prema vrsti ribolova.
22. Da li se obavlja subvencionirani ribolov? Ako je odgovor da, kojim propisima je to uređeno?

E. Upravljanje resursima

23. Postoje li važeće mjere upravljanja u vezi sa iskorištavanjem morskih ribolovnih resursa u domaćim i međunarodnim vodama, uključujući i mjere za smanjenje uticaja na osjetljivim staništima?

F. Ostalo

24. Da li postoje organizacije proizvođača?
25. Da li postoje posebne odredbe u pogledu informisanja potrošača?
26. Da li postoje standardi za stavljanje na tržište?

III. INSPEKCIJA I KONTROLA

A. Finansijska sredstva

27. Koja budžetska sredstva su dodijeljena za kontrolu u oblasti ribarstva (u eurima)? Da li se iznos tih sredstava povećava ili smanjuje?

28. Na koji se način ta sredstva dodjeljuju?

B. Ljudski resursi

29. Koliki broj službenika je uključen u kontrolu u oblasti ribarstva? Kakva je raspodjela službenika između relevantnih organa vlasti? Da li se resursi povećavaju ili smanjuju?

30. Kakav je radni raspored inspektora ribarstva (puno/skraćeno radno vrijeme, po satima, itd.)? Koliko ih je direktno uključeno u stvarnu kontrolu ribarstva (inspekcije)? Koliko ima administrativnih radnika? Ukoliko službenici imaju različite zadatke, koliki dio svog vremena posvećuju kontroli ribarstva?

31. Kakvo je obrazovanje nadzornog osoblja? Da li se pruža obuka, i šta ona obuhvata?

C. Ovlašćenja kontrole

32. Gdje su definisana ovlašćenja inspekcijske kontrole?

33. Opišite ovlašćenja kontrole kojima raspolaže svaki pojedini tip inspektora koji provode kontrolu.

34. Da li su inspektorima jasni obim i ograničenja njihovih ovlašćenja?

D. Oprema za sprovođenje kontrole

35. Koja je oprema raspoloživa za sprovođenje aktivnosti kontrole? Kako je oprema raspoređena između različitih nadležnih organa?

36. U kakvom je stanju oprema za provođenje kontrole? Koliko je stara? Da li se planira obnavljanje opreme?

37. Je li oprema prikladna za obavljanje potrebnih zadataka? Opišite potrebe.

38. Na kojem je nivou kompjuterizacija i informatizacija kontrole?

E. Prikupljanje podatka

39. Da li se prikupljaju ikakvi podaci o ribarstvu? Ako je odgovor da, koji od sljedećih podataka se prikupljaju i koliko često (naznačite detalje)?

a) Ekonomske varijable (prihodi, troškovi, vrijednost kapitala, investicije, zapošljavanje, trud, broj ribolovnih jedinica, vrijednost istovara);

b) Biološke varijable (ukupni ulov ribe, ukupan istovar, sastav vrsta, biološki podaci o vrstama: dužina, dob, pol, datum dospijeća, plodnost).

40. Da se prikupljaju podaci o akvakulturi i industriji za preradu? Ako je odgovor da, koji od sljedećih podataka se prikupljaju i koliko često (naznačite detalje)?

- a) Ekonomske varijable (prihodi, troškovi, vrijednost kapitala, investicije, obim prodaje, zapošljavanje, broj preduzeća);
  - b) Biološke varijable (za akvakulturu: vrste koje se uzgajaju, metod koji se koristi).
41. Ko je uključen u prikupljanje podataka (javna uprava, naučni instituti)? Gdje se podaci pohranjuju? U kojim oblastima? Ko ima pristup podacima?
42. Kako je organizirano sakupljanje podataka iz ribarstva?
43. Koji se znanstveni podaci prikupljaju i ko ih koristi? Da li se naučni podaci koriste za upravljanje ribljim zalihama?
44. Da li Bosna i Hercegovina ima kvote i ukoliko ih ima, koji se podaci prikupljaju za upravljanje kvotama i njihovu provjeru (brodski dnevnic, izjave o istovaru, računi, podaci sa aukcija, podaci o transportu, podaci o kupcima)? Na koji način se ovi podaci koriste za potrebe kontrole?
45. Da li postoje instrumenti ili postupci za unakrsnu provjeru podataka?
46. Da li Bosna i Hercegovina prikuplja socio-ekonomske i podatke o proizvodnji za akvakulturu?
47. Postoje li biljke morske akvakulture? Gdje su naseljene? Koje se vrste uzgajaju?
48. Da li su neka ribarska plovila opremljena sa nekom od narednih vrsta električne opreme?
- a) sistem za praćenje plovila (VMS- zasnovan na satelitskoj tehnologiji)
  - b) sistem za automatsku identifikaciju (AIS);
  - c) ostalo (naznačite)

F. Inspeksijske aktivnosti

49. Dostavite statističke podatke o izvršenim inspekcijama.
50. Koji su službenici odgovorni za vršenje inspekcija?
51. Postoji li važeća strategija za inspeksijske aktivnosti? Na koji način se postavljaju ciljevi?
52. Da li postoje smjernice za način na koji se vrše inspekcije?
53. Iz čega se sastoji inspekcija? Kakva je metodologija i strategija za inspekcije?
54. Da li se izvršene inspekcije dokumentiraju, i ako je odgovor da, kako?
55. Na kom su nivou mogućnosti i vještine inspeksijske službe u praksi? Šta nedostaje?
56. Da li su profesionalni ribolovci obavezni da popunjavaju i dostavljaju brodski dnevnik za svaki dan u ribolovu?

G. Zakonski postupci kažnjavanja prekršaja

57. Kakav je pravni okvir za kažnjavanje prekršaja?

58. Navedite vrste sankcija koje se primjenjuju u sektoru ribarstva (upravne i/ili krivične, sa naznakom glavne i popratnih kazni)
59. Koje tijela koja su nadležna za otkrivanje prekršaja u oblasti ribarstva i dalje djelovanje i koja tijela koja su odgovorna za sankcionisanje?
60. Koje se administrativne sankcije koriste?
61. Koji su nivoi novčanih kazni? U kojoj mjeri se izriču stvarne kazne?
62. Na koje se načine može vršiti oduzimanje ulova i opreme? U kojoj mjeri se vrši oduzimanje ulova i opreme?
63. Koji načini ulaganja žalbe postoje?
64. Kakvi su zahtjevi u pogledu dokaza? Da li je neophodno dokazati namjeru?
65. Navedite statističke podatke o otkrivenim prekršajima i izrečenim kaznama.

IV. STRUKTURNE AKTIVNOSTI

66. Kakav je administrativni i pravni kapacitet za pripremu i upravljanje strukturnom politikom za oblast ribarstva?
67. Kako će se uprava u oblasti ribarstva pripremiti za izradu programskih dokumenata i sistema upravljanja i kontrole kakve zahtijeva Uredba o Evropskom fondu za pomorstvo i ribarstvo?

V. TRŽIŠNA POLITIKA

68. Navedite podatke o tržišnoj politici i važećim operativnim strukturama koje se odnose na:
  - a) Organizacije proizvođača, među-strukovne organizacije ili bilo koje druge strukture predviđene u zakonu koje okupljaju operatere iz faze proizvodnje ili iz različitih faza lanca nabavke (npr. proizvodnje, prerade, marketinga),
  - b) Postojanje tržišnih standarda (npr. svježina, veličina, pakovanje, prezentacija i označavanje), koji se moraju poštovati kako bi se proizvodi stavili na tržište,
  - c) Informisanje potrošača,
  - d) Posebne odredbe za primjenu pravila konkurencije u sektoru ribarstva i akvakulture,
  - e) Prikupljanje podataka s tržišta za proizvode ribarstva i akvakulture,
  - f) Trgovinu s trećim zemljama,
  - g) Sve postojeće mehanizme intervencije za podršku operaterima u sektoru.
69. Kako će biti uspostavljeni dodatni administrativni aranžmani za sprovođenje tržišne politike, te aranžmani za elektronski prenos relevantnih tržišnih podataka Komisiji?

VI. DRŽAVNA POMOĆ

70. Dostavite informacije o državnoj pomoći koja je data sektoru ribarstva i akvakulture u posljednje tri godine. Državni resursi uključuju sve resurse javnog sektora,

uključujući i resurse decentralizovanih, federalnih, regionalnih ili drugih javnih tijela i, pod određenim okolnostima, sredstva privatnih tijela.

VII. MEĐUNARODNI SPORAZUMI

71. Da li je Bosna i Hercegovina ugovorna strana u međunarodnim, multilateralnim ili bilateralnim ugovorima u oblasti ribarstva? Ako jeste, molimo navedite broj plovila i količinu ribe obuhvaćene ovim ugovorima.
72. Postoje li formalni aranžmani o partnerstvu ili ribolov u vodama drugih država na osnovu privatnih ugovora?